

[Astronomsko društvo Orion](#) in **Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Maribor** bosta **četrt**

v **ek, 25. aprila,**

v primeru jasnega vremena organizirala javno opazovanje delnega Luninega mrka. Opazovanje bo potekalo

na platoju pred Filozofsko fakulteto

.

Po letu in pol bomo v Sloveniji ponovno lahko opazovali delni Lunin mrk. Lunin mrk je naravni pojav, pri katerem se Sonce, Zemlja in Luna nahajajo v isti liniji, zaradi česar se Luna znajde v Zemljini senci.

Aprilski delni Lunin mrk bo najlepše viden na območju Indijskega oceana, v večjem delu Afrike ter v osrednji Aziji. V vzhodni Evropi bo Luna na začetku mrka že vzšla, medtem ko bodo v zahodnem delu Evrope delni mrk opazovali med vzhajanjem Lune. Običajno 14 dni pred ali po Luninem mrku nastopi tudi Sončev mrk. Četrtekov delni Lunin mrk bo imel svoj par v popolnem Sončevem mrku, ki bo viden 10. maja. Kot popolni Sončev mrk ga bodo lahko opazovali v pasu, ki bo potekal čez severno Avstralijo, jugovzhodni rob Nove Gvineje in vzdolž ekvatorialnega dela Tihega oceana.

Kako globoko zaide Luna v Zemljino senco, oziroma kolikšen delež Luninega premera se znajde v senci označimo z magnitudo Luninega mrka. Če je ta 1,0 (ali 100 %), potem se Luna v celoti znajde v Zemljini senci. Takrat govorimo o popolnem Luninem mrku. Če je magnituda 0,5, se v senci Zemlje znajde polovica Luninega premera. Govorimo o delnem Luninem mrku. Posebnost delnega Luninega mrka 25. aprila je v tem, da se bo v Zemljini senci znašel le neznamenit delček Luninega premera, saj bo magnituda Luninega mrka le 0,0148. To pomeni, da bo Zemljina senca zastrla le okoli 1,5 odstotka Luninega premera. Mrk bo torej precej neizrazit, njegova spektakularnost in izziv pa bo opazovati zelo majhen košček Luninega površja, ki se bo znašel v senci Zemlje, kar se ne zgodi prav pogosto. Od leta 1900 smo iz naših krajev lahko opazovali le pet delnih Luninih mrkov, ki so imeli magnitudo mrka nižjo od 0,05 in sicer 13. junija 1900, 7. oktobra 1930, 3. junija 1947, 21. februarja 1970 ter 3. marca 1988. Prav pri slednjem je bila magnituda najnižja, saj se je v Zemljini senci znašlo le 0,3 % Luninega premera, delna faza mrka pa je trajala le 13 minut in 40 sekund.

Slovenija se nahaja na skrajnem vzhodnem robu vidnosti vseh faz aprilskega delnega Luninega mrka. Luna bo pri nas 25. aprila 2013 vzšla ob 19:52, v Zemljino senco pa bo začela prehajati ob 21h54min po srednjeevropskem poletnem času, ob 22h08min, pa bo mrk dosegel najvišjo magnitudo. Delni Lunin mrk se bo končal ob 22h21min. Delni Lunin mrk bo torej trajala le slabe pol ure. Še koristen podatek za opazovalce mrka: višina Lune na začetku delnega mrka bo le okoli 16° nad matematičnim horizontom z azimutom 134° . Na vrhuncu mrka bo višina Lune slabih 18° , ob koncu popolne faze Luninega mrka pa 19° . Za opazovanje aprilskega Luninega mrka bo torej koristno izbrati lokacijo s čim bolj odprtim jugovzhodnim horizontom. Luna bo oplazila Zemljino senco s svojim severnim (zgornjim) delom.

Naravno kuliso tega zanimivega astronomskega pojava bo popestril še en dogodek. V času delnega Luninega mrka se bo le 5° vstran od Lune nahajal planet Saturn, katerega obroč je sedaj zelo lepo viden. Opazovalci bodo skozi daljnogled 10x50 (10 kratna povečava, premer objektiva 50 mm) v istem zornem polju poleg mrka lahko opazovali še znameniti planet našega Osončja. Seveda pa bo pogled na Saturn in njegov obroč še bolj očarljiv skozi astronomski teleskop.

Leti 2013 in 2014 bosta glede mrkov, vidnih iz naših krajev sicer bolj asketski. Naslednji mrki, vidni iz naših krajev bodo nastopili šele čez dve leti. 20. marca 2015 bomo pri nas lahko opazovali delni Sončev mrk, 28. septembra 2015 pa popolni Lunin mrk.

Astronomsko društvo Orion in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete bosta v četrtek v primeru jasnega vremena organizirala javno opazovanje delnega Luninega mrka. Opazovanje bo potekalo na platoju pred Filozofsko fakulteto. Delni Lunin mrk bo mogoče ob strokovni razlagi opazovati skozi več teleskopov. Lastnikom Canonovih in Nikonovih DSLR fotoaparatorov bomo tudi omogočili fotografiranje tega naravnega pojava skozi društvene teleskope.

Javno opazovanje bo potekalo v okviru projekta Globalni mesec astronomije 2013. V okviru tega želimo popularizirati astronomijo in zanimanje za naravne pojave nasploh.

Opazovanje je seveda brezplačno. Pripeljite še koga s seboj!

Igor Žiberna

[Astronomsko društvo Orion](#) in Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Maribor